FRANCKESCHE
STIFTUNGEN

Alte Drucke

Pavli Castrensis In ... Codicis Partem Patauin[a]e Pr[a]electiones, Francisci Curtij, multorumq[ue]; qui hactenus Doct. incubueru[n]t Appendicibus ...

Paulus <Castrensis>

Lugduni, 1553

Vt nemo priuatus &c. Rubrica.

Nutzungsbedingungen
Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.
Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.
Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use
All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.
Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.
For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150729

Visual Library

...m determinatè.Bar.dicit ꝙ hoc nõ ꝓdeſt:quia veritas magis
...cernit ex præſentia ꝑſonæ:vt iudex videat qua fronte, & qua
...pidatione loquat.l.de minore.§.tormenta.ff.de quæſt.† Quæ
...rit Iacob.Butr.quid ſi ſtatutum dicat ꝙ debeat quis citari vt
comparcat per ſe,vel ꝑ procu.iudex citauit aliquem vt cõpareat
ſimpliciter,& nõ dixit per ſe, vel ꝑ procu. An citatio valeat? Et
videtur quòd nõ:quia nõ eſt ſeruata forma ſtatuti.Cõtrariũ ipſe
determinat:quia ſemper ſubintelligit:vt in hac l.& expreſsio eo-
rum quæ tacitè inſunt non eſt neceſſaria:vt l.iij.ff.de leg.j.† Item
quærit Cy.ſi habeo contra te iura ceſſa à Titio:& ago ex illis iu-
ribus tu vis ꝙ citetur Titius,tanquàm melius informatus de ve-
ritate,vt veniat ad rñdendum poſitionibus tuis.An ille ſit citan
dus? Videtur ꝙ ſic:vt in hac l.contrarium eſt verũ:quia ſua rñſio
nõ eſt attendenda,vt poſsit mihi ꝑiudicare poſt ceſsionem factã
& ius mihi acquiſitum.ar.l.ſi partem.§.fi. ff. quemad. ſer. amit.
Breuiter ipſe diſtinguit.aut periculum ceſsionis, & ſic commo-
dum vel incommodum,competit ad ipſum cedentem:& tũc ſta
bitur eius cõfeſsioni:quia præiudicat ſibi,& nõ mihi.| Aut nõ per-
tinet ad ipſum:ſed ad ceſsionarium.& tũc nõ ꝑiudicat,ꝑ rationes
ſupradictas. De hoc vide ꝑ Bar.in l.facta.§.ſi haberes.ff.ad treb.
& de materia huius l.vide in c.j.de iud.lib.vj.

Ne liceat potentioribus patrocinium litiganti præ-ſtare. *Rubrica.*

1 *...litem cum potentiori, quòd poſſit aduocare patrocinium æquè potentioris.*
3 *...orum appellatione,an contineantur domini priores,etiam ſi ſcribant literas in-
ferioribus iudicibus?*
4 *...materia, remiſsiuè.*

LEX I.

1 Diuinè. † Aduocans patrocinium potẽtiorum,
ratione officij punitur in hoc: quia cau-
ſam perdit.& ipſe potentior auxilium pręſtans pu
nitur arbitrio iudicis ordinarij illius loci:licet aliàs
regulr illius iuriſditioni nõ ſubſit.hoc dicit.Et põt
intelligi ... per viã ꝓcurationis,ſiue aduocationis,ſiue ceſsiõis
aduocari:vt in hac l.cum ſeq.& ſic poſt licita patrocinia pro-
cura.& aduo.de quibus ſ.tractauit:nunc tractat de illicitis.quo-
niam ... mala ex bonis principijs orta ſunt:vt in gl.rubri.Et
primò ... cõſti.diui Claudij.vſq; ibi.[quare.] ſecũdò infert
ad caſum ſibi ꝓpoſitum.rñdendo cuidã præſidi, quærenti fortè,
quia dictam cõſtitutionem ignorabat:& ibi debet incipi caſus in
terminis.Et pmitte ꝙ ſenatores & clariſsimi viri nõ ſuberant prę
ſidibus prouinciarum.ſed habebãt alios iudices maiores, vt j. vbi
ſena.vel cla.per totum.Quidam ergo ꝑſes requiſitus vt ꝓcederet
cõtra aliquẽ de prędictis potẽtioribus:quia ꝑſtiterãt patrociniũ
in quadã cãtra priuatũ,dubitabat procedere cõtra illũ rõne ꝑ
dictæ:ideo cõſuluit imperatorem.qui rñdet ꝙ in hoc nõ habet ti-
mere:quia erat iudex cõpetens virtute dictæ cõſtitu. diui Clau-
2 dij.cuius tenorem hic infert:& hoc vult iſta lex in effectu.† & in
... iſtam legẽ qñ ille qui aduocauit patrocinium potẽtioris,
nõ habebat litẽ cũ potentiori. ſi autem habebat, tunc videtur to-
lerandus & excuſandus,ſi aduocauit patrocinium æquè potẽtio
... non videtur feciſſe vt metum inferret: ſed potius vt
ipſum excludat ar.in l.cum pater.§.Titio in fi.ff.de leg.ij. Et hoc
vidi ... quadam muliere vidua, quę habebat litem cũ vno
magno doctore,q poterat videri potẽtior reſpectu eius, cũ ipſa
eſſet deſtituta auxilio cuiuſcunq;. Ideo aduocauit patrocinium
cuiuſdã magni doctoris,qui erat magnus in ſtatu:& nõ cõſueue
rat patrocinari.Sed illud patrociniũ libenter aſſumpſit, vt illam
mulierculã defenderet:vñ nõ videt feciſſe cõtra hãc cõſtitutio-
3 nẽ.† hic intelligit Bart.iſtã legẽ.ſiue talis potẽtior palã patrocine
tur,ſiue occultè ꝑ interpoſitas perſonas, vel literas.Et inducit cõ
tra illos,qui in cauſis quas habẽt aſſumunt patrociniũ dñorum
priorum,vel alterius eorũ, & faciũt ſcribi literas iudicibus infe-
rioribus,vt incidant in hanc cõſtitutionem:& non ſolũ ipſorum
priorum:imò etiam ſi notarij ipſorum per hoc quod hic dicitur.
[potẽtiorum domorũ opibus &c.] quia notarius priorum dicit
de domo priorũ.Sed do. Raph.hoc nõ tenet: quia iſta cõſtitutio
eſt pœnalis,& reſtringenda.Gl.etiam cum tex.in fi.videt eſſe ꝙ
ſi per l.ſpecialiter cõmittitur alicui iudici ordinario aliqua cau
ſa quæ non ſit naturaliter de ſua ordinaria iuriſditione, non po-
teſt illa cauſa delegari:& ſic nõ videt eſſe iuriſdictio ordinaria.

ſed delegata.licet per l.ſit collata. Regula-
riter aũt iuriſdictio quæ datur à l. eſt ordi-
naria:vt no.in l.& quia.ff.de iuriſ.om. iu.&
ſi dicatur poſito ꝙ ſit delegata debet poſſe
ſubdelegari : quia delegata eſt à principe:
vt in l.à iudice.j.de iud.gl.reſpondet no. ꝙ
illud eſt verũ qñ delegatur à principe viuente per ſpeciale reſcri
ptum.nõ aũt qñ per generalẽ conſtitutionẽ:vt hic.& in l. j. circa
prin.de off.eius cui man.eſt iur.adde l.j.ff.de dam.infec. vbi per
4 legẽ ſit delegatio,ſicut per ſpeciale reſcriptum.† Vltimò glo.hic
intrat materiã ceſsionis.quæ potius concernit l.ſequentẽ. quę lo
quitur de ceſsione:& ponit vnam diſtinctionẽ.Sed circa iſtã ma
teriam multæ occurrunt rationes.de quibus in Specu.de ceſsio.
actio.& j.man.l.per diuerſas.& in l.ab anaſtaſio. & ibi vide per
Bald.

a ¶ Depingi arma. Adde quid de pingentibus arma in capellis. an tales habent meritum eccleſię vide per Doct.in c. duæ ſunt. xlv.diſt.

1 *☞ Conſtituens potentiorem procuratorem in rem ſuam, quòd etiam perdat ius crediti ſui.*
3 *Primò debet poni & aſsignari titulus propter quem ſit ceſsio,ut donatio, uel uenditio, & deinde ſequi ceſsio quæ ſit.*

LEX II.

1 SI cuiuſcunque. † Cedens actionem ſuã po-
tentiori ratione officij per-
dit actionem illã.& ſic ceſsio eſt inualida.h.d.& dic ꝙ
applicatur alteri parti:vt no.j.tit.proxi.l.j.in gloſſ.pen.
2 Sed † quid ſi non ceſsit,ſed procuratorẽ in rem ſuã illũ dominus
conſtituit.dic idẽ:quia videtur in fraudẽ hoc feciſſe:vt not.gl. ff.
3 de pac.l.Iuriſgentiũ.§.ait prætor.in vlti.gl.† No.in gl.fi.ꝙ primò
debet poni & aſsignari titulus propter quẽ ſit ceſsio:vt donatio,
vel venditio,& deinde ſequi ceſsio,quæ ſit &c. & tene mẽti gl.
perpetuò.ad hoc qñ dicatur ſimulata ceſsio:quia ex tribus in ea
numeratis præſumitur ſimulata.

De his qui potentiorum nomine titulos prædiis affigũt, uel eorum nomina in lite prætendunt. *Rubrica.*

Super gl.rub.ibi. [prohibuit actores.] Idem tenet glo.ff. de alie.
iudi.mu.cau.fac.l.j.in gl.mag.quod tit.præce. nõ habeat locum
in reo,ſed in actore tantum.Doc.tenent cõtrariũ per.l. j. quæ ge
neraliter loquitur.Ideo dic ꝙ titu.præce.loquitur de patrocinio
quod præſtatur verbo ipſius patrocinantis.hic de eo quod ſit fa
cto ipſius aduocantis patrocinium:& ſic ſine facto ipſius peten-
tis,& ſine voluntate vel conſenſu ipſius:aut etiam cum conſen-
1 ſu.Primo tamen caſu non punitur.† Secundo ſic. Fateor tamen
ꝙ iſte tit.loquatur de reo,non de actore.qui reus conuentus ra-
tione alicuius rei quam poſsidet:dicit ſe eã tenere ab aliquo po-
tentiore,vt incutiat timorem litem mouenti, cum tñ ab illo non
teneat.& ſupra muros illius rei deſcribit titulum,vel facit depin
a gi arma * illius potentis:quia punitur prout hic,reperta veritate,
& ſic declarat tit.j.vbi in rem act.l.ij.vbi qñ poſſeſſor conuentus
nominat alium in iudicio,à quo dicit ſe rem illam tenere , euitat
iudicium:quia citatur ille vt veniat ad ſuſcipiendum in ſe litem:
& ſi non venit,proceditur ſecundùm formam iſtius legis cõtra
illum nominatum,non contra poſſeſſorem nominantem. Non
eueniebat ꝙ aliquis volens euitare iudicium nominabat aliquẽ
potentem:& petebat illum citari:& contra eum procedi,nõ con
tra ſe. Actor non audebat contra illũ procedere,vnde potius à li
te deſiſtebat.Reperto ergo ꝙ ab illo non tenebat : ſed noĩe pro-
prio,habet locũ iſte tit.quia punitur pœna de qua hic. & ille po-
tens ſi non conſenſit,non punitur:ſed aliàs infamatur.

1 *☞ Sicut ſtatur libello actoris in eo quod continet contra eum.ita ſtatur ſcripturæ quã dat reus per modum exceptionis,ſi aliquid continet contra eum.*

LEX VNICA.

1 ANimaduertimus. † Bart.not.hic cir-
medium in ver.
[contradictorijs libellis.] quòd ſicut ſcriptura
quam dat actor petendo aliquid à reo dicitur li-
bellus : ita ſcriptura quam dat reus excipiendo,
2 & contradicendo dicitur libellus. † Et ex hoc infert quòd ſicut
ſtatur libello actoris in eo quòd continet contra eum, vt in l. cũ
precum.j. de lib.cau.ita ſtatur ſcripturæ quam dat reus per mo-
dum exce.ſi aliquid continet contra eum,per iſtum text.

Vt nemo priuatus &c. *Rubrica.*

1 *☞ Qui facit depingui arma imperatoris,uel nomen principis ſuper domo uel poſſeſſione alicuius,qualiter puniatur?*

1 Gloſ.ponit differentiam inter iſtū tit.† & præcedētem, quæ ſatis eſt bona; ſed imperfecta. & ideo dic ꝙ in tit.præce.aduocabāt patrocinium potentis in lite iam mota ad excludendum eam. in iſto titu.non erat mota lis, nec aduocabat ad excludendum litē: ſed extra iudicium aliquid fecit; vel vt magis timeretur: vt in l.j.
2 vel in iniuriam alterius: vt in l.ij.† Nam ſuprà limē domus ſuę vł poſſeſsionis, fecit deſcribi nomē imperatoris, vel arma imperatoris: vt videretur ſibi multùm acceptus, vel eius familiaris. Et vidi multos qui faciunt pingi arma alicuius Cardinalis, vel Papæ, Et in iſta ciuitate faciunt pingi arma ſancti Marci. & vult iſta l. ꝙ talis domus cōfiſcet̃; quia non debet aliquis priuatus hoc præſumere, cū cedat in dedecus principis. cum nō alibi debeāt pingi niſi ſ. domos principis. & hoc ſecundū vnum intellectum. Secundū alium dicit ꝙ etiam nomē ſuum ꝓprium nō debet deſcribere; quia eſt magnæ temeritatis. Aliud tñ ſignū, nō tñ vexillum apponere poteſt, vt no.gl.j.titu, ꝓxi.l.fi. Nō tñ ſeruatur hæc lex. nec ſecundū primum, nec ſecundū intellectum. Lex autē ſecunda loquitur qñ quis in iniuriam alicuius facit apponi vexilla regia, ſeu principis, vel depingi arma, vel nomē imperatoris ſuper domo vel poſſeſsione alicuius detenta per eum. ꝙ illa ad denotādum vel infamādum eū poſſeſsio nō eſt ſua; ſe principis, vel cōmunis; nā licet ipſi poſſeſſori ꝓpria authoritate amouere: nec de hoc poteſt accuſari, nec accuſatio debet recipi.

2 ☞ *Ea quæ illicitè ædificata ſunt, poſſunt per quencunque licitè deſtrui, & ſine pœna.*
3 *Si locaui domum alicui, qui in ea uendat uinum ſine pedagio, non poſſunt gabellatores eam confiſcare.*

LEX II.

1 NEquis. †Bart.not.in iſta.l.ij.circa fi.ꝙ quando per ſtat.aliquod maleficium redditur impunibile; puta ꝙ bannitus poſsit impune offendi.non debet ſuper hoc recipi accuſatio. Et ſic iſta exceptio poteſt
2 opponi ad impediendū iudicium criminale.† Nota.etiam quòd ea quæ illicitè ædificata ſunt, poſſunt per quencunque licitè deſtrui, & ſine pœna.facit.l.fideicommiſſa.§. ſi quis illicitè. de leg.
3 iij.† Not.gl.in l.j.ſ.eo.in verbo dominicum cum ibi not. ibi confiſcatur poſſeſsio, Iſta gloſſ.facit contra gabellatores vini, qui vēdunt vinum, pone ꝙ dedi ad penſionē alicui domum, q in ea vēdit vinum ſine pedagio: & ob hoc volūt eam cōfiſcare: nō debēt audiri. Nam nō deliqui ego cuius domus eſt: & ideo ad maiorē cautelam faciunt locatores in inſtrumentis locationum, quod nolunt in talibus domum ſuam eſſe obligatam; & faciunt conductores ſibi promittere iſta.

Vt nemini liceat ſine iudi. &c. *Rubrica.*

2 ☞ *Non licet alicui propria authoritate à ſeipſo accipere inſignia doctoratus, ſed quòd debeat ea petere, & recipere à ſuperiore ad quem pertinet.*

LEX I.

1 SAepe. †Gloſ.hic aſsignat duas diuerſitates inter iſtum titu. & præcedentem. & parum vtilitatis continent. dic ergo ꝙ tit.præcedens loquitur, quādo quis ſignum, vel arma principis, aut vexillum, apponit rebus à ſe poſſeſsis ad terrorem aliorum, vel rebus poſſeſsis per alium ad iniuriam illius. Hic verò loquitur qñ quis ſignum ſuū vel arma ſua apponit in re poſſeſſa ꝑ alium ratione iuris quod prætendit in illa re habere: quia aſſerit illam eſſe ſuā; vel ſibi obligatam. Nam non licet hoc facere antequàm obtineat pro ſe ſñiam, quę tranſiuerit in rē iudicatam; quia non debet ſibijpſi ius dicere ſine licentia iudicis, & iſtum caſum vidi de facto Senis, cū quædam fraternitas in qua erant multi ciues potentes, litigarēt cum vno notario ſuper vna poſſeſsione ꝑ illum detenta: quia ſtatim lata vna ſñia pro ſe antequàm tranſiret in rem iudicatam, quia fuit appellatum, fecit depingi arma ipſius fraternitatis ſuper oſtium. Et ille notarius cum pluribus fuit armatus, & illa arma deſtruxit, & accuſabat̃. Certè non merebatur accuſari: ſed potius iſta fraternitas, quæ propria authoritate hoc fecerat. Iſta eſt intentio huius titu. & ſic longè differt à præcedenti. Et pro declaratiōe iſtorum ti. vide oīno gl. bonā & plenam in auth.de man.prin.§.fi.quę incipit titulos &c. Et dicit Bar.ſæpe ſe allegaſſe rubr.cum tit.in cōuentibus ſchola-
2 rium, cùm daret inſignia. dicendo † ꝙ non licebat propria authoritate à ſeipſo accipere inſignia doctoratus, ſed debebat ea petere, & recipere à ſuperiore, ad quem pertinebat.

Ne fiſcus uel reſpublica &c. *Rubrica.*

LEX I.

1 REipublicæ. † Iſte tit.differt à tit.ne li. poten.quia hic implorabatur patrocinium fiſci, vel reipublicæ, ratiōe debiti.ī quo implorans illi tenebat̃: vnde videbatur quod eſſet licitum fiſco vel reipublicæ præſtare illi patrocinium pro ſuo intereſſe: vt poſſet conſequi debitum ſuum: quia ſi ille ſuccumberet, fortè non eſſent bona ſufficientia illis ad ſatisfaciendum fiſco. In iſto autem tit. potentior non veniebat ad præſtandum patrocinium pro ſuo intereſſe, ſeu debitori ſuo. Tamen adhuc dicitur in iſto titul.contrarium. quod fiſcus propter hanc cauſam non debeat patrocinium præſtare. vni priuato cōtra alterum, ad incutiēdum illi terrorem. & hoc vult.l.j. & etiam pe. & vlti. cōtra quas oppo. quia non debet eſſe deterioris conditionis fiſcus quam vnus priuatus. Sed ſi moueretur qō debitori meo à quodam alio, licitum eſt mihi pro meo intereſſe illum defendere, & opponere exceptionem quam ille omittit opponere: vt infrà, de non nu.pec.l.ſi cui. ergo fortius fiſco. cuius contrarium iſtæ ll. videntur innuere. ſed dic quod propter hoc ſolū ꝙ iſte ſit debitor fiſci, vel rei publicæ, non licet fiſco vel rei publicæ præſtare ſibi patrocinium. & ita loquuntur iſtę ll.ſ.ſi in fraudem fiſci illi omitteret exceptionem obijcere, quæ ille competit, & bona non ſufficerent. & ſic prætendit intereſſe. Bene poſſet fiſcus comparere, & pro ſuo intereſſe defendere, etiam illo non poſtulante. vt in l.contraria.

LEX II.

1 CVm allegas. † Not.ex iſta l.ſecundū Bartol. ꝙ ſi aliquis eſt expulſus de caſtro quodam, & vult donare, vel vendere ius quòd habet alicui potenti, vel ciuitati: quia ipſe non videatur poſſe recuperare per ſeipſum: talis venditio, vel donatio nō valet. Et iſtud eſt quotidianum ſecundū eum. & iſtud vidi de facto in quodam nobili partium mearum expulſo à ſuis conſortibus, qui volebat donare cuidam magno domino ius ſuum in deſpectum aliorum: ſed eius filia ſibi contradixit. & propter hoc abſtinuit. Vidi etiam Florētiæ in quodam qui litigabat cum ſuo fratre, & volebat donare communi Florentiæ omnia iura ſua: & non fuit auditus, quia contra hanc l.

De negotijs geſtis. *Rubrica.*

2 ☞ *Qui gerit negotia aliena, & in eis impendit, poteſt repetere à domino, quod fallit in duobus caſibus.*
3 *Mali mores, & mala admini. faciunt tut. ſuſpectum, non autem accuſatio de ſuſpecto.*
4 *Si reperitur in inſtrumento quòd iudex talem legitimum tutorem dedit pupillo, non uitiatur datio: licet legitimus tutor non detur à iudice, ſed à lege.*
5 *Mater ſi faciat impenſas in petendo tutorē filio non habenti, quando poſſit eas repetere.*
6 *Verbum officium, quid importet.*

LEX I.

1 CVm tutores. † Expenſæ factæ pietate materna, vel affectione domeſtica, non repetuntur per actionem nego. geſt. quia non videntur factæ animo repetendi: ſed po-
2 tius donandi. hoc dicit.no.† Semper ergo qui gerit negotia aliena, & in eis impendit, pōt repetere à dño. Imò fallit in duobus caſibus huius l. & ī alijs qui ponunt̃ ꝑ gl.j.e.l. ſi p̄no. Regulariter cōtra. ſi vtiliter geſsit. vt l.j. & ij.ff.eo. vbi ponit̃ edictū pretoris factū ſuꝑ hac materia, ꝑ quod dat̃ actio neg.ge.directa dño negotiorū cōtra geſtorē malè gerētem. & ecōuerſo eadē actio cōtraria dat̃ geſtori bñ gerēti cōtra dñm ꝓ impēſis. p̄ter in caſibus p̄dictis. Primò ponit dictū. vſq; ibi. [cū etiā.] Scđo illud ꝓbat à minori: q̄a ſi qdā domeſticus qui fuiſſet [illegible] amicus patris iſtorū pupillorū: iſtas expēſas circa eos feciſſet. nō ꝓteſtādo qđ faciebat hoc aīo repetēdi, p̄ſumeret̃ feciſſe affectiōe domeſtica: & ſic potius aīo donandi, nec repeteret. vt ff.e.l.is qui. Multò minus iſta mr̃, q̄ p̄ſumitur mota pietate materna. ſi ergo fuiſſet ꝓteſtata, an repeteret? dic vt no.in l.ꝓxi.per Bar. qui diſtinguit. ſed in extraneo indiſtinctè dic ꝙ ſic. quia ille non tenebatur ſuſpectos facere, vel etiam petere alios dari: ſed mater licet nō teneat̃ ſuſpectos facere, bñ tñ tenet̃ petere nō habēti, ſi nō vult priuari
3 eius ſucceſsione.† In gloſſ.j.in prin.ibi. [i.detegeres.] hoc ideo

dicit